

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2010
VI. volební období

214

Vládní návrh

na vydání

zákona

**o zákazu použití, vývoje, výroby, skladování a převodu kazetové munice a o jejím
zničení (zákon o zákazu kazetové munice)**

V l á d n í n á v r h

ZÁKON
ze dne 2010
o zákazu použití, vývoje, výroby, skladování a převodu kazetové munice a o jejím
zničení (zákon o zákazu kazetové munice)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1
Předmět úpravy

Tento zákon upravuje povinnosti fyzických a právnických osob související se zákazem použití, vývoje, výroby, skladování a převodu kazetové munice stanoveným k provedení Úmluvy o kazetové munici¹⁾ (dále jen „Úmluva“).

§ 2
Zákaz kazetové munice

- (1) Zakazuje se používat kazetovou municí.
- (2) Nestanoví-li tento zákon jinak, zakazuje se
- a) vyvíjet a vyrábět kazetovou municí,
 - b) nabývat, vlastnit, držet, skladovat a shromažďovat kazetovou municí,
 - c) převádět kazetovou municí a obchodovat s ní,
 - d) napomáhat, podporovat či nutit kohokoli, aby se zabýval zakázanými činnostmi podle odstavce 1 nebo podle písmene a) až c).

§ 3
Povolené nakládání s kazetovou municí

Česká republika zastoupená Ministerstvem obrany (dále jen „ministerstvo“) může nabývat, mít v držení nebo převést na jinou smluvní stranu Úmluvy nezbytně nutné množství kazetové munice pro účely vývoje nebo výcviku techniky vyhledávání, odstraňování anebo ničení kazetové munice, a za účelem vývoje prostředků proti kazetové municí.

§ 4
Zničení kazetové munice

(1) Ministerstvo ve lhůtě do 8 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona zajistí zničení veškeré kazetové munice nacházející se na území České republiky; to neplatí, jde-li o kazetovou municí podle § 3.

(2) Právnické nebo podnikající fyzické osoby mohou se souhlasem ministerstva po dobu 8 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona držet a skladovat kazetovou municí, kterou jim

¹⁾ Úmluva o kazetové municí, vyhlášená pod č. /2011 Sb. m. s.

ministerstvo předalo za účelem jejího zničení podle odstavce 1.

§ 5

Správní delikty právnických nebo podnikajících fyzických osob

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že poruší některý ze zákazů stanovených v § 2.

(2) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 50 000 000 Kč.

§ 6

Propadnutí věci

(1) Za správní delikt podle § 5 odst. 1 lze současně s pokutou uložit propadnutí věci, pokud věc náleží právnické nebo podnikající fyzické osobě, která se správního deliktu dopustila, a pokud tato věc byla

- a) ke spáchání správního deliktu užita nebo určena,
- b) správním deliktem získána, nebo
- c) nabyta za věc správním deliktem získanou.

(2) Vlastníkem propadlé věci se stává stát.

§ 7

Zabraní věci

(1) Nebylo-li uloženo propadnutí věci uvedené v § 6 odst. 1, lze rozhodnout, že se taková věc zabírá, jestliže

- a) náleží právnické nebo podnikající fyzické osobě, kterou nelze za správní delikt postihnout,
- b) nenáleží právnické nebo podnikající fyzické osobě, která se správního deliktu dopustila, anebo jí nenáleží zcela, nebo
- c) vlastník není znám.

(2) Vlastníkem zabrané věci se stává stát.

§ 8

Společná ustanovení ke správním deliktům

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výše pokuty právnické nebo podnikající fyzické osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům, době trvání a okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost právnické nebo podnikající fyzické osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezačal řízení do 4 let ode dne, kdy se o spáchání správního deliktu dozvěděl, nejpozději však do 10 let ode dne, kdy byl správní delikt spáchán.

- (4) Správní delikt v prvním stupni projednává ministerstvo.
- (5) Pokuty vybírá ministerstvo. Příjem z pokut je příjmem státního rozpočtu.

§ 9
Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vstupu Úmluvy v platnost pro Českou republiku.

Důvodová zpráva

Obecná část

Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad – RIA

1. Důvod předložení

- Název

Návrh zákona o zákazu použití, vývoje, výroby, skladování a převodu kazetové munice a o jejím zničení (zákon o zákazu kazetové munice).

- Identifikace problémů a cílů, kterých má být dosaženo, a rizik spojených s nečinností

Návrh zákona o zákazu použití, vývoje, výroby, skladování a převodu kazetové munice a o jejím zničení (dále jen „zákon“) je předkládán v souladu s usnesením vlády ze dne 20. srpna 2008 č. 1017, k návrhu na podpis Úmluvy o kazetové municí (dále jen „Úmluva“), kterým bylo ministryni obrany ve spolupráci s ministrem průmyslu a obchodu uloženo zpracovat návrh legislativních opatření k zabezpečení plnění závazků obsažených v Úmluvě.

Úmluva je mnohostrannou mezinárodní smlouvou, jejímž cílem je zákaz používání, výroby, přesunů a skladování kazetové munice, která způsobuje nepřijatelné škody civilnímu obyvatelstvu. Je považována za jeden z největších úspěchů v oblasti odzbrojení za posledních deset let. Úmluva byla slavnostně otevřena k podpisu dne 3. prosince 2008 v Oslu v Norsku, kdy byla přímo na místě ve dnech 3. a 4. prosince 2008 podepsána zástupci 94 států. Za Českou republiku ji 3. prosince 2008 podepsal ministr zahraničních věcí Karel Schwarzenberg. V následujícím období pak Úmluvu podepsalo ještě 14 dalších států. Úmluva vstoupila v platnost dne 1. srpna 2010 (prvním dnem šestého měsíce po měsíci, v němž byla uložena 30. ratifikační listina či listina o přijetí, schválení nebo přistoupení). Na počátku listopadu 2010 byla Úmluva ratifikována 45 signatářskými státy, mezi nimiž jsou též členské státy Organizace Severoatlantické smlouvy (Albánie, Belgie, Dánsko, Francie, Chorvatsko, Lucembursko, Německo, Norsko, Slovinsko, Španělsko a Velká Británie).

Ačkoli je v České republice Úmluva mezinárodní smlouvou, která se v souladu s článkem 10 Ústavy České republiky při splnění stanovených podmínek stává součástí právního řádu, závazky v Úmluvě obsažené nejsou přímo aplikovatelné na nestátní subjekty. Česká republika však odpovídá za plnění závazků z Úmluvy vyplývajících i ve vztahu k těmto subjektům, a je tedy třeba uložit jim povinnosti Úmluvou stanovené formou zákona. Samotná Úmluva bude Parlamentu České republiky předložena k vyslovení souhlasu s její ratifikací souběžně s tímto zákonem, který je nezbytným předpokladem řádného plnění závazků z ní vyplývajících.

2. Návrh řešení

- Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

Jedná se o ne příliš rozsáhlý zákon, který je koncipován obdobně jako zákon č. 305/1999 Sb., o zákazu použití, skladování, výroby a převodu protipěchotních min a o jejich zničení a o změně zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, ve znění

zákona č. 41/2009 Sb. Předkládaný návrh zákona v první řadě stanoví zákaz použití, vývoje, výroby, skladování a převodu kazetové munice s tím, že zachovává výjimky upravené Úmluvou. Současně ukládá povinnost zničení kazetové munice. Jediná výjimka je v souladu s Úmluvou poskytnuta ministerstvu, a to za účelem školení specialistů na vyhledávání a likvidaci kazetové munice.

V předkládaném návrhu zákona nejsou upraveny sankce fyzickým osobám, a to z toho důvodu, že zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 306/2009 Sb., (dále jen „trestní zákoník“), již obsahuje skutkovou podstatu trestného činu vývoje, výroby a držení zakázaných bojových prostředků, a to v ustanovení § 280. V § 280 odstavci 1 trestního zákoníku se stanoví, že kdo vyrobí, doveze, vyveze, proveze, vyvíjí, přechovává nebo hromadí zbraně, bojové prostředky nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou anebo s nimi jinak nakládá, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let nebo propadnutím majetku. Ustanovení § 280 odstavec 2 trestního zákoníku pak stanoví, že stejně bude potrestán ten, kdo provozy určené k vývoji, výrobě nebo skladování zbraní, bojových prostředků nebo výbušnin uvedených v odstavci 1 projektuje, staví nebo užívá. Podle § 280 odstavce 3 trestního zákoníku je trestná i příprava tohoto trestného činu. Ustanovení § 280 trestního zákoníku se uplatní i v případě porušení zákazů stanovených ve vztahu ke kazetové munici.

Pokud jde o právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, zákon upravuje nové správní delikty, kterých se právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí buď tím, že poruší zákaz používat, vyvíjet, vyrábět, nabývat, vlastnit, držet, skladovat, shromažďovat nebo převádět kazetovou municí a obchodovat s ní, anebo napomáhat, podporovat či nutit kohokoli, aby se zabýval činnostmi zakázanými zákonem.

- Nezbytnost navrhované právní úpravy

Na základě článku 9 Úmluvy je státům uložena povinnost učinit veškerá právní, administrativní a jiná opatření (včetně uvalení trestních sankcí) s cílem zabránit jakékoli činnosti, která je státům na základě Úmluvy zakázána, je-li taková činnost prováděna osobami nebo na území, které spadá pod jurisdikci či kontrolu tohoto státu. Vzhledem k tomu, že závazky v Úmluvě obsažené nejsou přímo aplikovatelné na nestátní subjekty, je třeba zabezpečit promítnutí zásadních principů Úmluvy do vnitrostátního právního řádu zákonem. V opačném případě by se Česká republika vystavovala riziku porušení závazků vyplývajících z Úmluvy činností fyzických a právnických osob.

- Dotčené subjekty

Návrh zákona, vzhledem k předmětu právní úpravy, se kromě ministerstva a ozbrojených sil týká zejména fyzických a právnických a podnikajících fyzických osob, jejichž předmětem podnikání je vývoj, výroba, opravy, úpravy, přeprava, nákup, prodej, půjčování, držení, znehodnocování a ničení zbraní a střeliva.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

- Identifikace nákladů a přínosů

Návrh zákona není spojen s požadavky na navýšení prostředků ze státního rozpočtu České republiky, ani z rozpočtů územních samosprávných celků. Rovněž se nepředpokládají dopady na životní prostředí a vzhledem k tomu, že v současné době není kazetová munice na území České republiky vyráběna, tak nejsou předpokládány ani dopady na podnikatelské prostředí.

- Konzultace:

Podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA) lze připomínkové řízení pro účely RIA považovat za zvláštní formu konzultací. Bez ohledu na tuto skutečnost byl však návrh zákona již ve stadiu jeho přípravy konzultován s Ministerstvem průmyslu a obchodu, se kterým byl podle usnesení vlády ze dne 20. srpna 2008 č. 1017 vypracován v součinnosti. Některé mezinárodně právní aspekty návrhu zákona byly v průběhu vypořádání prvního kola připomínkového řízení, které proběhlo v prosinci 2009, konzultovány též s Ministerstvem zahraničních věcí.

S kazetovou municí by za podmínek stanovených zákonem č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 310/2006 Sb., o nakládání s některými věcmi využitelnými k obranným a bezpečnostním účelům na území České republiky a o změně některých dalších zákonů (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem), ve znění pozdějších předpisů, mohly nakládat právnické a podnikající fyzické osoby. Z informací dostupných ministerstvu ovšem vyplývá, že žádné právnické nebo podnikající fyzické osoby s kazetovou municí podle uvedených zákonů nenakládají. Vzhledem k této skutečnosti nebylo možné určit subjekty, se kterými by případné dopady navrhované právní úpravy mohly být konzultovány.

4. Návrh řešení

- Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Variantou doporučenou k dalšímu řešení je předkládaný návrh zákona.

- Implementace a vynucování

Orgánem odpovědným za realizaci ustanovení zákona je ministerstvo. Pokud by v důsledku porušení zákona došlo ke spáchání trestného činu vývoje, výroby a držení zakázaných bojových prostředků podle § 280 trestního zákoníku, vynucování zákona bude v působnosti orgánů činných v trestním řízení. Pokud by se právnická nebo podnikající fyzická osoba v důsledku porušení zákona dopustila správního deliktu podle navrhovaného zákona, vynucování bude v působnosti ministerstva.

- Přezkum účinnosti

Vzhledem k právní úpravě obsažené v ustanovení § 4 se předpokládá přezkum účinnosti regulace po uplynutí 8 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

- Kontakty

Mgr. René Kuchař, vedoucí oddělení vnější legislativy
tel: 973200071, e-mail: kucharr@army.cz

Mgr. Pavla Vyskočilová, oddělení mezinárodního práva
tel: 973200676, e-mail: vyskocip@army.cz

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami a s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Předkládaný návrh zákona není v rozporu s Ústavou České republiky, ústavním pořádkem a právním řádem České republiky. Je plně v souladu s Úmluvou, která je první mezinárodní smlouvou v oblasti kazetové munice i s ostatními mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Návrh zákona je v souladu se závazky vyplývajícími z členství České republiky v Evropské unii. Na tento zákon se nevztahuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti, a to s ohledem na článek 36 Smlouvy o fungování Evropské unie, podle něhož může být kazetová munice, jež je vojenským materiálem, vyňata z volného pohybu zboží v rámci Evropské unie, a to zejména z důvodu ochrany zdraví a života lidí a zvířat a ochrany veřejné bezpečnosti.

6. Předpokládaný finanční dosah navrhované právní úpravy

Přijetím zákona nevzniknou další nároky na státní rozpočet, neboť ekologická likvidace kazetové munice, kterou měla Armáda České republiky ve výzbroji, byla dokončena v průběhu roku 2010. Celkem bylo zlikvidováno 67 kontejnerů a více než 15 000 ks výbušné submunice. Armáda České republiky si ponechala pouze 796 ks výbušné submunice, která bude v souladu s Úmluvou využita pro účely výcviku (viz zvláštní část důvodové zprávy – k ustanovení § 3).

Zvláštní část

K § 1

Ustanovení vymezuje předmět zákonné úpravy. K realizaci ustanovení Úmluvy je nezbytné uložit některé povinnosti fyzickým a právníckým osobám, které s těmito zbraněmi nakládají.

K § 2

Ustanovení recipuje do českého právního řádu článek 1 odstavec 1 Úmluvy, tedy zákaz kazetovou municí používat, vyvíjet, vyrábět, nabývat, vlastnit, držet, skladovat, shromažďovat a převádět, obchodovat s ní, jakož i zákaz napomáhat, podporovat či nutit kohokoli, aby se zabýval činnostmi zakázanými zákonem. Nestátních subjektů se týká zejména zákaz vývoje a výroby kazetové munice a obchodování s ní.

K § 3

V souladu s článkem 3 odstavcem 6 Úmluvy je v tomto ustanovení poskytnuta časově neomezená možnost nabývat a mít v držení nezbytně nutné množství kazetové munice pro účely vývoje a výcviku v technice vyhledávání, odstraňování a ničení kazetové munice a za účelem vývoje prostředků proti kazetové munici. Ministerstvo si pro tyto účely ponechá 796 ks výbušné submunice. Toto ustanovení rovněž na základě článku 3 odstavce 7 Úmluvy umožňuje převod kazetové munice jinému státu, který je smluvní stranou Úmluvy, a má proto při nakládání s kazetovou municí stejné povinnosti jako Česká republika. Účely takového převodu jsou však taxativně vymezeny.

K § 4 odst. 1

Stanoví se lhůta pro zničení veškeré kazetové munice, která se bude nacházet na území České republiky. Článek 3 odstavec 2 Úmluvy zavazuje každou smluvní stranu zajistit zničení kazetové munice nejpozději do 8 let od vstupu Úmluvy v platnost pro tuto smluvní stranu. Zákon tuto lhůtu přejímá. Dále je ministerstvu stanovena výjimka upravená v ustanovení § 3 návrhu zákona.

K § 4 odst. 2

Zohledňuje se skutečnost, že ničení kazetové munice může být prováděno i soukromými subjekty, a stanoví se pro ně za tímto účelem výjimka ze zákazů držet a skladovat kazetovou municí stanovených v § 2 návrhu zákona. Souhlas ministerstva k držení a skladování kazetové munice bude dán formou smlouvy mezi ministerstvem a soukromým subjektem, jejímž předmětem bude likvidace kazetové munice.

K § 5 odst. 1

Stanoví se správní delikt, kterého se může dopustit právnická nebo podnikající fyzická osoba porušením zákazu upraveného v ustanovení § 2 návrhu zákona.

K § 5 odst. 2

Stanoví se sankce za správní delikt ve formě pokuty do 50 000 000 Kč. Maximální výše pokuty byla stanovena jako u správního deliktu podle § 25 odst. 1 zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 220/2009 Sb., který spočívá v obchodování s vojenským materiálem bez povolení. Tento přístup byl zvolen v zájmu sjednocování právní úpravy, která se týká vojenského materiálu.

K § 6

Stanovuje se možnost uložit současně s pokutou propadnutí věci náležející právnické nebo podnikající fyzické osobě, která se dopustila správního deliktu podle tohoto zákona, pokud tato věc byla ke spáchání správního deliktu užita nebo určena, byla správním deliktem získána nebo byla nabyta za věc správním deliktem získanou. Věcí užitou nebo určenou ke spáchání správního deliktu může být nejen samotná kazetová munice, ale např. také dokumentace pro vývoj či výrobu kazetové munice nebo materiály, stroje, nástroje a

přípravky pro výrobu kazetové munice. Jako vlastník propadlé věci se určuje stát. V zájmu sjednocování právní úpravy, která se týká vojenského materiálu, bylo propadnutí věci podle tohoto zákona stanoveno podobně jako propadnutí vojenského materiálu podle § 26 zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 220/2009 Sb.

K § 7

Stanovuje se možnost rozhodnout o zabrání věci, pokud nebylo uloženo propadnutí této věci podle § 6 návrhu zákona, v případech, kdy věc náleží právnické nebo podnikající fyzické osobě, kterou nelze za správní delikt postihnout, kdy věc nenáleží právnické nebo podnikající fyzické osobě, která se správního deliktu dopustila, anebo jí nenáleží zcela, a kdy vlastník věci není znám. Jako vlastník zabrané věci se určuje stát. V zájmu sjednocování právní úpravy, která se týká vojenského materiálu, byla právní úprava zabrání věci podle tohoto zákona stanovena obdobně jako je tomu u instutu zabrání vojenského materiálu podle § 27 zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem a o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 220/2009 Sb.

K § 8

V souladu se současnými pravidly platnými pro celou oblast správního trestání se stanovují obecné podmínky správního trestání podle tohoto zákona.

K § 9

Vzhledem k tomu, že se navrhovaný zákon přijímá v souvislosti s Úmluvou, navrhuje se jeho účinnost stanovit ke dni vstupu Úmluvy v platnost pro Českou republiku (datum vstupu Úmluvy v platnost pro Českou republiku bude vyhlášeno ve sdělení Ministerstva zahraničních věcí publikovaném ve Sbírce mezinárodních smluv po uložení ratifikační listiny u depozitáře Úmluvy).

V Praze dne 14. prosince 2010

Předseda vlády:

RNDr. **Nečas** v. r.

Ministr obrany:

RNDr. **Vondra** v. r.